

Kerstdienst

Voorbeeldig Kind

24 december 2020 – 22:30 uur
Grote- of Johanneskerk

Voorganger: ds. Rob Maas
Zang: Mariët Kroondijk, Jacqueline van Sprang, Arie Versluijs en ds. Rob Maas
Lector: Harmen Lebbink
Orgel: Mariet Verkuil

Welkom

(Festival of) Nine Lessons and Carols is een dienst die traditioneel rond Kerst plaatsvindt, vooral in Engeland. In een dergelijke viering wordt het verhaal van de zondeval, de belofte van de Messias en de geboorte van Jezus verteld aan de hand van negen korte lezingen, de lessons, afgewisseld met het zingen van carols, hymnen en koormuziek.

De eerste liturgie voor Nine Lessons and Carols is samengesteld door Edward Benson, bisschop van Truro (Cornwall) in 1880. Sindsdien vindt de kerkdienst er jaarlijks plaats. Al snel namen andere kerken de viering over en bewerkten de liturgie voor eigen gebruik. Tegenwoordig vinden dit soort vieringen overal ter wereld plaats.

De bekendste versie is die bij King's College in Cambridge. De eerste vond hier plaats op kerstavond 1918. Een jaar later werd de liturgie aangepast en sindsdien is altijd de eerste carol die wordt gezongen *Once in royal David's city*.

Once in royal David's city

1 Once in royal David's city
Stood a lowly cattle shed,
Where a mother laid her Baby
In a manger for His bed:
Mary was that mother mild,
Jesus Christ her little Child.

2 He came down to earth from heaven,
Who is God and Lord of all,
And His shelter was a stable,
And His cradle was a stall;
With the poor, and mean, and lowly,
Lived on earth our Saviour holy.

3 And our eyes at last shall see Him,
Through His own redeeming love;
For that Child so dear and gentle
Is our Lord in heaven above,
And He leads His children on
To the place where He is gone.

4 Not in that poor lowly stable,
With the oxen standing by,
We shall see Him; but in heaven,
Set at God's right hand on high;
When like stars His children crowned
All in white shall wait around.

Welkom

Bemoediging en groet

Gebed

Lezing van Jesaja 9: 1 – 6

1 Het volk dat in duisternis ronddoelt ziet een schitterend licht.

Zij die in het donker wonen worden door een helder licht beschenen.

2 U hebt het volk weer groot gemaakt, diepe vreugde gaf u het, blijdschap als de vreugde bij de oogst, zij jubelen als bij het verdelen van de buit.

3 Het juk, dat op hen drukte, de stok op hun schouder, de zweep van de drijver, u hebt ze verbrijzeld, zoals Midjan destijds.

4 Iedere laars die dreunend stampte en elke mantel waar bloed aan kleeft, ze worden verbrand, een prooi van het vuur.

5 Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven;
de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman,
Goddelijke held, Eeuwige vader, Vredevorst.

6 Groot is zijn heerschappij, aan de vrede zal geen einde komen. Davids troon en rijk zijn erop gebouwd, ze staan vast, in recht en gerechtigheid, van nu tot in eeuwigheid.
Daarvoor zal hij zich beijveren, de HEER van de hemelse machten.

In the bleak mid-winter

1 In the bleak mid-winter
Frosty wind made moan;
Earth stood hard as iron,
Water like a stone;
Snow had fallen, snow on snow,
Snow on snow,
In the bleak mid-winter
Long ago.

3 Enough for Him, whom cherubim
Worship night and day,
A breastful of milk
And a mangerful of hay;
Enough for Him, whom Angels
Fall down before,
The ox and ass and camel
Which adore.

5 What can I give Him,
Poor as I am? —
If I were a Shepherd
I would bring a lamb;
If I were a Wise Man
I would do my part, —
Yet what I can I give Him, —
Give my heart.

2 Our God, heaven cannot hold Him
Nor earth sustain,
Heaven and earth shall flee away
When He comes to reign:
In the bleak mid-winter
A stable-place sufficed
The Lord God Almighty —
Jesus Christ.

4 Angels and Archangels
May have gathered there,
Cherubim and seraphim
Thronged the air;
But only His Mother
In her maiden bliss
Worshipped the Beloved
With a kiss.

Lezing van Micha 5: 1 – 4a

1 Uit jou, Betlehem in Efrata,
te klein om tot Juda's geslachten te behoren,
uit jou komt iemand voort die voor mij over Israël zal heersen.
Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden,
in de dagen van weleer.

2 Totdat de vrouw die zwanger is haar kind heeft gebaard,
worden zijn broeders aan hun lot overgelaten.

Daarna zullen wie er nog over zijn
terugkeren naar de andere Israëlieten.

3 Hij zal aantreden en hen als een herder weiden,
bekleed met de macht van de HEER, zijn God,
met de majesteit van diens verheven naam.

Zij zullen veilig wonen,
want hij zal heersen tot aan de einden der aarde,
4 en hij brengt vrede.

Stille Nacht

1. Stille nacht, heilige nacht!
Davids Zoon, lang verwacht,
die miljoenen eens zaligen zal,
wordt geboren in Bethlehems stal,
Hij, der schepselen Heer,
Hij, der schepselen Heer.

2. Hulploos Kind, heilig Kind,
dat zo trouw zondaars mint,
ook voor mij hebt Ge U rijkdom ontzegd
wordt Ge op stro en in doeken gelegd.
Leer me U danken daarvoor.
Leer me U danken daarvoor.

3. Stille nacht, heilige nacht!
Vreed' en heil, wordt gebracht
aan een wereld, verloren in schuld;
Gods belofte wordt heerlijk vervuld.
Amen, Gode zij eer!
Amen, Gode zij eer!

Lezing uit Jesaja 11: 1 – 10

1 Maar uit de stronk van Isai schiet een telg op, een scheut van zijn wortels komt tot bloei.

2 De geest van de HEER zal op hem rusten: een geest van wijsheid en inzicht,
een geest van kracht en verstandig beleid, een geest van kennis en ontzag voor de HEER.

3 Hij ademt ontzag voor de HEER; zijn oordeel stoelt niet op uiterlijke schijn,
noch grondt hij zijn vonnis op geruchten.

4 Over de zwakken velt hij een rechtvaardig oordeel, de armen in het land geeft hij een
eerlijk vonnis. Hij tuchtigt de aarde met de gesel van zijn mond, met de adem van zijn
lippen doodt hij de schuldigen.

5 Hij draagt gerechtigheid als een gordel om zijn lendenen en trouw als een gordel om zijn
heupen.

6 Dan zal een wolf zich neerleggen naast een lam, een panter vlijt zich bij een bokje neer;
kalf en leeuw zullen samen weiden en een kleine jongen zal ze hoeden.

7 Een koe en een beer grazen samen, hun jongen liggen bijeen; een leeuw en een rund eten
beide stro.

8 Bij het hol van een adder speelt een zuigeling, een kind graait met zijn hand naar het nest
van een slang.

9 Niemand doet kwaad, niemand sticht onheil op heel mijn heilige berg.
Want kennis van de HEER vervult de aarde, zoals het water de bodem van de zee bedekt.
10 Op die dag zal de telg van Isaï als een vaandel voor alle volken staan.
Dan zullen de volken hem zoeken en zijn woonplaats zal schitterend zijn.

Er is een roos ontloken

1 Er is een roos ontloken
uit barre wintergrond,
zoals er was gesproken
door der profeten mond.
En Davids oud geslacht
is weer opnieuw gaan bloeien
in 't midden van de nacht.

2 Die roos van ons verlangen,
dat uitverkoren zaad,
is door een maagd ontvangen
uit Gods verborgen raad.
Maria was bereid,
toen Gabriël haar groette
in 't midden van de tijd.

3 Die bloem van Gods behagen
heeft, naar Jesaja sprak,
de winterkou verdragen
als alldorste tak.
O roos als bloed zo rood,
God komt zijn volk bezoeken
in 't midden van de dood.

Lezing: 'Broodlied' van Thijs Weerstra

*i. Te Rome, in zijn trots paleis,
weerklinkt de keizerlijke eis:
Laat ieder gaan naar eigen stad
om te beschrijven wat hij had.*

*ii. Twee mensen trekken door het land,
hun moeheid heeft hen overmand.
In 't broodhuis is geen plaats meer vrij.
De God van Isrel - waar is Hij?*

*iii. Er waken herders op het veld,
een volk dat snel is uitgeteld.
daar klinken, midden in hun nood,
woorden van hoop, voedzaam als brood.*

*iv. Wie hongert naar een goed gerucht,
hoort eng'len zingen in de lucht:
Van God is het rijk, de eer zij Hem!
Brood op de aard, in Bethlehem!*

*v. De herders, hunk'rend als de wind,
vinden een heel eenvoudig kind:
het brood des levens in een stal,
een Kind dat Koning worden zal!*

All my heart this night rejoices via YouTube
<https://www.youtube.com/watch?v=5Qr5-GzYrew>

1 All my heart this night rejoices,
As I hear, far and near,
sweetest angel voices;
“Christ is born,”
their choirs are singing,
Till the air, everywhere,
now with joy is ringing.

3 Come, then, let us hasten yonder;
Here let all, great and small,
kneel in awe and wonder.
Love Him Who
with love is yearning;
Hail the star that from far bright
with hope is burning.

2 Hark! a voice from yonder manger Soft
and sweet, doth entreat,
“Flee from woe and danger;
Brethren, come;
from all that grieves you
You are freed; all you need
I will surely give you.”

4 Thee, dear Lord, with heed I'll cherish;
Live to Thee and with Thee, dying, shall not
perish;
But shall dwell
with Thee for ever,
Far on high, in the joy that can
alter never.

Lezing uit Lucas 2: 1 – 20

1 In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. 2 Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië. 3 Iedereen ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. 4 Jozef ging van de stad Nazaret in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Betlehem heet, aangezien hij van David afstamde, 5 om zich te laten inschrijven samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was. 6 Terwijl ze daar waren, brak de dag van haar bevalling aan, 7 en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde hem in een doek en legde hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het nachtverblijf van de stad.

8 Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. 9 Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door het stralende licht van de Heer, zodat ze hevig schrokken. 10 De engel zei tegen hen: ‘Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: 11 vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de messias, de Heer. 12 Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt.’ 13 En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden:
14 ‘Eer aan God in de hoogste hemel
en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft.’

15 Toen de engelen waren teruggegaan naar de hemel, zeiden de herders tegen elkaar: ‘Laten we naar Betlehem gaan om met eigen ogen te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons bekend heeft gemaakt.’ 16 Ze gingen meteen op weg, en troffen Maria aan en Jozef en het kind dat in de voederbak lag. 17 Toen ze het kind zagen, vertelden ze wat hun over dat

kind was gezegd. 18 Allen die het hoorden stonden verbaasd over wat de herders tegen hen zeiden, 19 maar Maria bewaarde al deze woorden in haar hart en bleef erover nadenken. 20 De herders gingen terug, terwijl ze God loofden en prezen om alles wat ze gehoord en gezien hadden, precies zoals het hun was gezegd.

Nu zijt wellekome

1 Nu zijt wellekome Jesu, lieve Heer,
Gij komt van alzo hoge, van alzo veer.
Nu zijt wellekome van de hoge hemel neer.
Hier al op dit aardrijk zijt Gij gezien nooit meer.
Kyrieleis.

2 Christe Kyrie-leison, laat ons zingen blij,
daarmed' ook onze leisen beginnen vrij.
Jezus is geboren op de heilige kerstnacht
van een maged reine, die hoog moet zijn geacht.
Kyrieleis.

3 Herders op den velde hoorden een nieuw lied,
dat Jezus was geboren, zij wisten 't niet
'Gaat aan gene straten en gij zult Hem vinden klaar.
Bet'lem is de stede, daar is 't geschied voorwaar.'
Kyrieleis.

4 Wijzen uit het Oosten, uit zo verre land,
zij zochten onze Here met offerand'.
Ze offerden ootmoediglijk mirr', wierook ende goud
te eren van dat kinde, dat alle ding behoudt.
Kyrieleis.

Overdenking in de Kerstnacht: Voorbeeldig Kind

Ich steh an deiner Krippen hier (Weihnachtsoratorium nr. 59, J.S. Bach)

Originele Duitse tekst

Ich steh an deiner Krippen hier,
o Jesulein, mein Leben.!
Ich komme, bring und schenke dir,
was du mir hast gegeben.
Nimm hin! es ist mein Geist und Sinn,
Herz, Seel und Mut, nimm alles hin,
und lass dir's wohl gefallen.

Nederlandse vertaling

Ik kniel aan uw kribbe neer
o Jezus, Gij mijn leven!
Ik kom tot U en breng U, Heer,
wat Gij mij hebt gegeven.
O, neem mijn leven, geest en hart,
en laat mijn ziel in vreugd' en smart
bij U geborgen wezen.

Lezing: 'Op Driekoningen' (Marinus van den Berg)

*i. Van ver zijn ze gekomen
uit onbekende landen.
Hun kleden besmeurd
door de lange tocht.*

*ii. Van ver zijn ze gekomen
anders is hun gezicht.
Hun ogen vol verlangen
op zoek naar licht.*

*iii. Van ver zijn ze gekomen
gewantrouwd worden ze.
Maar kort blijven ze
op zoek naar licht.*

*iv. Van ver zijn ze gekomen
waardig zijn ze.
Koninklijk is hun gestalte
om vrede kwamen ze.*

*v. Nog altijd komen er van ver
de kleding besmeurd.
Hun gezicht anders
nog altijd gewantrouwd.*

*vi. Nog altijd komen er
zoekend naar vrede
zoekend naar licht.*

*God komt in vreemde gestalte
in ons vreemde koningen.*

*Dat wij Hem in waardigheid
kunnen ontvangen.
Dat onze ogen open gaan
en Hem eerbiedig zien.*

Away in a manger

Away in a manger, no crib for a bed,
The little Lord Jesus laid down His sweet head.
The stars in the bright sky looked down where He lay,
The little Lord Jesus, asleep on the hay.

The cattle are lowing, the Baby awakes,
But little Lord Jesus, no crying He makes;
I love Thee, Lord Jesus, look down from the sky
And stay by my side until morning is nigh.

Be near me, Lord Jesus, I ask Thee to stay
Close by me forever, and love me, I pray;
Bless all the dear children in Thy tender care,
And fit us for Heaven to live with Thee there.

Gebed

Collectebericht

Hark! The herald angels sing

Hark! The herald-angels sing
"Glory to the newborn king;
Peace on earth and mercy mild,
God and sinners reconciled"
Joyful all ye nations rise,
Join the triumph of the skies
With the angelic host proclaim
"Christ is born in Bethlehem"
Hark! The herald-angels sing
"Glory to the new-born king"

Christ, by highest heaven adored
Christ, the everlasting Lord,
Late in time behold Him come
Offspring of a Virgin's womb:
Veiled in flesh the Godhead see,
Hail the incarnate Deity
Pleased as man with man to dwell
Jesus, our Emmanuel
Hark! The herald-angels sing
"Glory to the newborn King"

Hail the Heaven-born Prince of Peace!
Hail the Son of Righteousness!
Light and life to all He brings,
Risen with healing in His wings;
Mild He lays His glory by
Born that man no more may die
Born to raise the sons of earth
Born to give them second birth
Hark! The herald angels sing
"Glory to the new-born king"

Wegzending en zegen

Ere zij God (orgelspel)